

Hyvärinen Liisa VM

Lähetäjä: Sari Lampela [sari.lampela@lumijoki.fi]
Lähetetty: 1. huhtikuuta 2014 12:57
Vastaanottaja: Valtiovarainministerio VM
Aihe: Fw: Lumijoen kunnan lausunto vo.uudistamisesta
Liitteet: Khall 31.3.2014 ohm 33.pdf

From: Anna-Liisa Vesa [mailto:anna-liisa.vesa@lumijoki.fi]
To: valtionvarainministerio@vm.fi
Cc: Sari Lampela [mailto:sari.lampela@lumijoki.fi]
Sent: Tue, 01 Apr 2014 10:52:45 +0300
Subject: Lumijoen kunnan lausunto vo.uudistamisesta

Hei!

Lumijoen kunnanhallitus on kokouksessaan käsitellyt ylläolevaa lausuntoa ja lähetän oheistamateriaalina olleen lausunnon. Kokouksen virallinen pöytäkirjanote lähetetään teille 4.4.

Ystävällisin terveisin!

Anna-Liisa Vesa
Talouspäälikkö
Lumijoen kunta
puh. 08-55871810
anna-liisa.vesa@lumijoki.fi

Lausunto selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

Valtionosuusjärjestelmää on valmisteltu hallitusohjelman mukaisesti osana kuntarakenneuudistusta. Tavoitteena on nykyjärjestelmän yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen sekä kannustavuuden parantaminen. Valtiovarainministeriö asetti valtionosuusuudistuksen selvitysmieheksi Arno Miettisen. Selvitysmies on laatinut luonnoksen hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Valtionosuusjärjestelmää esitetään muutettavaksi siten, että peruspalveluiden valtionosuus määräytyisi kahdeksan tekijän ja lisäosat kolmen tekijän perusteella. Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasausrajaksi esitetään 100 prosenttia. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2015 alusta.

Lausunnot pyydetään toimittamaan 4.4.2014 mennessä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia valtionosuuden määräytymisperusteiden uudistamiseksi. Valtionosuusjärjestelmästä ehdotetaan poistettaviksi nykyiset erilliset valtionosuusperusteet, jotka koskevat yleisen osan määräytymisperusteita, sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisia kustannuksia, esi- ja perusopetuksen, yleisten kirjastojen laskennallisia kustannuksia sekä taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteita. Samalla määräytymisperusteiden lukumäärää ehdotetaan vähennettäväksi ja poistettavaksi päällekkäisyyksiä sekä määräytymisperusteiden porrasteisuus, josta on aiheutunut esteitä kuntien yhdistämistilanteissa.

Uuden järjestelmän peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset perustuvat keskeisesti ikäryhmittäisiin kustannuksiin ja sairastavuuteen. Ikäryhmitys pohjautuu pääosin nykyisiin ikäluokituksiin. Uudessa järjestelmässä ehdotetaan kuitenkin otettavaksi käyttöön uusi 16—18-vuotiaiden ikäryhmä. Sairastavuuskertoimen osatekijöitä olisivat terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuolto. Terveys- ja vanhustenhoidossa sairastavuuskertoimen kustannustekijöinä otettaisiin huomioon keskeiset erityiskorvattavat sairaudet, joista kullekin määritetään niiden yleisyyden ja hoito- ja kustannusten perusteella erilliset painokertoimet. Lisäksi terveydenhuollon kustannustekijänä käytetään alle 55-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkeläisten painokerrointa. Vanhustenhoidon kustannustekijöinä sairastavuuskertoimessa otettaisiin huomioon vanhusikäluokille tyypilliset erityiskorvattavat sairaudet, joille kullekin määritetään niiden yleisyyden ja hoitokustannusten perusteella erilliset painokertoimet. Sairastavuuskertoimen sosiaali- ja vanhustenhoidon kustannustekijänä otetaan huomioon pelkästään alle 55-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkeläisten painokerroin.

Sairastavuuden painoa valtionosuusperusteena ehdotetaan korotettavaksi ja ikärakenteen painoa pienennettäväksi. Muina laskennallisina valtionosuusperusteina ehdotetaan otettavaksi käyttöön työttömyyskerroin, vieraskielisyyskerroin, kaksikielisyys, saaristoisuus, asukastiheyskerroin ja koulutustaustakerroin. Kriteerien toisena osana ehdotetaan, että valtionosuusperusteena käytettäisiin saamelaiden kotiseutualueen kunnan, syrjäisyyden ja työpaikkaomavaraisuuden lisäosien määräytymisperusteita. Sekä laskennallisille kustannuksille että lisäosien määräytymisperusteille vahvistettaisiin vuosittain perushinnat valtioneuvoston asetuksella.

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasausraja 100 prosenttiin. Tasaussisäksi ehdotetaan 80 prosenttia tasausrajan ja

kunnanasukasokohtaisen laskennallisen verotulon erotuksesta. Tasausvähennystä ehdotetaan alennettavaksi niin, se olisi 30 prosenttia tasausrajan ylittävästä euromäärästä lisättynä mainitun ylityksen luonnollisella logaritmillä, joka muunnetaan prosenttiyksiköiksi. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuden tasauksessa ehdotetaan lisäksi otettavaksi uutena huomioon 50 prosenttia voimalaitosten kiinteistöverosta. Tasaus koskisi kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lainmukaista valtionosuutta. Tehtäväkohtaisista valtionosuuden määräytymisperusteita luopumisen vuoksi myös kotikuntakorvauksia koskeviin säännöksiin ehdotetaan vastaavat muutokset.

Esityksessä ehdotetaan valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta johtuville kuntakohtaisille muutoksille ja kotikuntakorvaustenmuutoksille viiden vuoden siirtymäaikaa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2015 alusta.

Lumijoki kiinnittää lausunnossa erityisesti huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Nykyinen valtionosuusjärjestelmä on monimutkainen ja kaipaa muutosta. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteet yksinkertaistaa ja lisätä kannustavuutta ovat kannatettavia. Kuntaliitosneutraalisuus kuntien välillä ohjaa isompiin kokonaisuuksiin ja ei näin ollen ota huomioon pienten kuntien realistista mahdollisuutta tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluita. Valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa on tärkeä huomioida vaikutukset erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen, koska valtionosuustekijät määrittelevät myös sen, kuinka kuntien väliset sote-rahoitusosuudet määräytyvät..
- Työttömyys edellyttää kunnan panostusta työllisyyteen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Työmarkkinatuen rahoitusuudistuksella arvioidaan Lumijoen kunnan kuntaosuuden nousevan n.50%:lla. Työttömyysasteen painoarvoa valtionosuuden määräytymisessä on korotettava.
- Valtionosuusuudistuksen tavoitteiden toteutuminen yksinkertaistaa valtionosuusmääräytymisperusteita tuntuu ainakin tässä vaiheessa vielä epävarmalta. Muutoksen tulevia vaikutuksia kaikilta osin esim. Lumijoen kunnan osalta on tässä vaikea ennakoida. Siirtymäsäännökset tulevat kuitenkin jossain määrin helpottamaan kunnan sopeutumista.